

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

פירוש רש"י על כתוב זה שבנוסף לאפשרות להתיר נדר על ידי מומחה יחיד
 ("ראשי המטות") אפשר להתיר נדר גם על ידי שלושה 'הדיוטות', היינו
 אנשים פשוטים שאינם מומחים. **והענין בזה**, לפי פנימיות הדברים,
דהנה מבוואר ב'סידור'³⁹ "סידור עם דא"ח (דברי אלוקים חיים)" ובו
 מאמרי חסידות מתורת רבנו הזקן
 שנכתבו על ידי אדמו"ר האמצעי
הענין שבשלושה אומר נברך,
 כאשר שלושה שאכלו כאחד (יחד)
 מברכים ברכת המזון בזמון, המברך
 אומר "נברך" **שהן** לפי פנימיות
 העניינים המושג "שלושה שאכלו
 כאחד" האמור כאן היינו **בחינת**
 שלושת הספירות של המידות
 העליונות **חסד-גבורה-תפארת**
כשמתפללים יחד, כאשר לא זו
 בלבד שיש התכללות (התחברות
 והתאחדות) של הספירות זו בזו (חסד
 שבגבורה, גבורה שבחסד וכו') אלא
 יש התכללות של שלוש ספירות יחד
 (זו בזו ושתייהן יחד בשלישית) **ואז**
היא השפעה של **הברכה לרבים**
 והדבר נרמז בהלכה שדווקא שלושה
 שאכלו כאחד מברכים ברכת המזון
 באופן נעלה יותר מאשר אחד שאכל
 לבר או אפילו שניים שאכלו יחד
שנמשכת הברכה לרבים מבחינת
פתי-הכמה-בינה שגם זו
 התכללות של שלוש בחינות שונות
 ביחד, דבר שמביא ברכה והשפעה
 מיוחדת.
ועל-דרך-זה יש לומר בענין
ג' הדיוטות, שאמנם הם 'הדיוטות' פשוטים ולא 'ראשי המטות' אבל
 בכוח היותם שלושה יש להם כוח מיוחד **שמשמשים מבחינת הפתר**,
 כמו 'ראשי המטות' שמאיר בהם אור מבחינת ה'כתר' ('גבורות דעתיק'),
 כמבואר לעיל **ולכן ביכלתם להתיר את הנדר** בדיוק כמו הנשיאים
 הנעלים.
ועל-פני-זה יש להוסיף בביאור הסמיכות דפרשת מועדות
 שבפרשת פנחס **לפרשת נדרים** שבפרשתנו פרשת מטות, **שבפסוק**
אלה תעשו לה' במועדיכם לבר מנדריכם ונדבותיכם גו',
 אין הכוונה להבדיל ולהפריד בין ענייני החובה שבמועדים לענייני הנדרים
 והנדבות (כפי שהייתה סברה בשאלות שבתחילת המאמר) אלא כפירוש רבנו
 בחיי שהפסוק מלמד על הקשר ביניהם ובוה **מרויז הקשר והשייכות**
שבין מועדות לנדרים, ולפי האמור מובן מה המשותף ביניהם

וזהו הטעם הפנימי לכך שפרשה זו נאמרה לראשי המטות, כדי
שהם יפעלו התרת נדרים, פי ענין התרת נדרים נעשה
על-ידי חכם דוקא, בגלל מעלתו (בשונה מענין הנדרים בתור פרישות
 ואיסור ששייך דווקא למי שנמצא בדרגה נמוכה, כמבואר לעיל) **ובאופן**
שעוקר את הנדר מעיקרו³⁸,
 כמובא לגבי דיני נדרים שכאשר חכם
 מפר את הנדר הרי זו עקירה מוחלטת
 כאילו לא היה נדר מלכתחילה (ובלשון
 הגמרא: "מה בין חכם לרופא, חכם
 עוקר את הנדר מעיקרו ורופא אינו
 מרפא אלא מכאן ולהבא") **והיינו**
שיפעלו ראשי המטות אצל כל
בני ישראל שיהיו במעמד
ומצב נעלה יותר שלא
יצטרכו לענין הנדרים.
ובללות הענין שחכם מתיר
את הנדר, דהינו שהנדר
האסור כל זמן שהנדר היה בתוקף,
נתהפך נעשה מותר, הוא מצד
בחינת אור אין-סוף
שבחכמה, והוא בחינת
גבורה דעתיק, מבואר בקבלה
 וחסידות שבבחינת 'כתר עליון'
 (שלמעלה מעשר הספירות, כשם
 שהכתר הוא מעל הראש) יש בחינת
 'עתיק יומין' (שנעתק ונבדל מ'יומין'
 וגילוי) וגם לבחינת 'עתיק יומין' (אף)
 שמצד עצמה היא למעלה מהספירות)
 יש 'פרצוף' (דמות, מבנה) של עשר
 ספירות אלא שבהיותן ב'עתיק' יש
 לספירות משמעות שונה מאשר לאחר
 הגילוי בעולם האצילות, ובעוד שבעולמות אצילות-בריא-יצירה-עשייה
 הגבורה היא מידת הדין, הרי 'גבורה דעתיק' היא 'גבורת ממותקות' (ראה
 לקוטי תורה לרבנו הזקן, שמיני עצרת: "... המשכת י"ג מידות הרחמים נקרא
 וזקתי עליכם מים טהורים ... גבורה דעתיק יומין המלוכשת כמוחא סתימאה
 [על-דרך האמור כאן שגבורה דעתיק היא אור אין סוף שבחכמה] ... ונקרא
 מים טהורים לפי שבהם ועל ידם נמשך הטהרה כדכתיב מי יתן טהור מטמא
 כו'... הרי שהמשכה עליונה זו נקראת גם כן לשון טהרה [על דרך האמור כאן
 שעל ידי בחינה זו מהפכים אסור למותר] ... הטהרה היא העיקר בסוד
 הגבורה. אך אין זה בגבורה סתם דאצילות כי אם המשכת גבורה דעתיק כנ"ל
 מקור הטהרה... גבורה דעתיק שהם גבורות הממותקות בתכלית (... **שלא**
ביכלתו של החכם להתיר כיון שמאיר בו אור אין סוף.
ויש גם אופן התרת נדרים בשלושה הדיוטות כמובא גם בהמשך